

Skatter i Torahn

Bibelstudium nr 51, A

Sabbaten den 4 september 2010

Nitsavim – ”*Ni står*” – נִצְבִים

Torahtext: 5 Mos 29:10 – 30:20

Haftarah: Jes 61:10 – 63:9

Apostoliska skrifterna: Apg 19:1 – 20:38

O Herre, du store Gud som inger fruktan, du som bevarar förbund och nåd mot dem som älskar dig och håller dina bud.

(Dan 9:4)

Detta korta torahavsnitt fortsätter med de avslutande formaliteterna i förbundet mellan Herren och Israel. Israel befinner sig på Moabs hedar – mitt emot Jeriko – strax före Moses död. Israels barn ska inom kort påbörja sin vandring mot Jeriko för att inta löfteslandet.

Vi har studerat Femte Moseboken med förbundsdokumentet som utgångspunkt och det har gett oss en större förståelse i vår tolkning och tillämpning av boken. Denna vecka ska vi bland annat se lite närmare på ett av de starkaste uttrycken för gudomlig nåd som finns i Bibeln – löftet om Israels återkomst. I veckans textavsnitt ska vi stanna inför följande tankar:

- Vädjan om att förbundet ska godkännas/förnyas. Vad Israel ska göra – 5 Mos 29
- Löften om återkomst. Vad Gud ska göra – 5 Mos 30
- Valet och vittnena

Vädjan om att förbundet ska godkännas/förnyas. Vad Israel ska göra – 5 Mos 29

Den avgörande stunden har kommit för Israel – det är dags att välja. Mose och de äldste har samlat hela folket – stamledarna, de äldste, tillsyningsmännen, män, kvinnor, barn och de främlingar som fanns hos dem – till en högtidlig samling, där Mose på flera sätt kommer att vädja till dem.

Det första Mose ber folket om, är att de både som individer och som nation ska godkänna det förbund som blivit presenterat för dem. Vi finner detta i 5 Mos 29:10-15. De uppmanas att *”träda in i HERRENS, din Guds, förbund, det edsförbund som HERREN, din Gud, i dag sluter med dig”*. Att sluta ett förbund med Gud innebär mer än att endast formellt göra en underskrift med sin namnteckning. Det innebär, att man lämnar ett rike för ett annat rike och här krävs det ett andligt avgörande. Man lämnar syndens och dödens rike och *”inträder”* i Guds rike och i livet.

Efter det att Mose vädjat till folket, att de ska ingå i förbundet, ber han dem att noga rannsaka sina hjärtan. Han ville, att de skulle vara uppriktiga i sina beslut. *”Bland er får det inte finnas någon man eller kvinna, någon släkt eller stam som i sitt hjärta i dag vänder sig bort ifrån HERREN, vår Gud, för att gå bort och tjäna dessa hednafolks gudar...”* (5 Mos 29:18) Det verkar som om Mose försökte sälla bort varje litet spår av avgudadyrkan bland folket. Han uppmanar dem att vara ärliga och att lämna all längtan efter och till och med alla tankar på avgudadyrkan. Om någon i ord uttryckte sig vilja vara med i förbundet, men tänkte att *”det skall gå honom väl, där han vandrar i sitt hjärtas hårdhet...”* så får vi veta, att *”HERREN skall inte vara villig att förlåta honom”*. (5 Mos 29:19, 20) Det skulle vara bättre för en sådan människa att lämna förbundet, till dess att hon var redo att av hela sitt hjärta acceptera dess villkor. Det är tydligt, att Herren ville ha deras hjärtan och inte endast deras ord.

Mose uppmanar även folket, att de ska beräkna kostnaderna, innan de accepterar förbundet. Han gör det genom att påminna dem om alla de varningar som vi finner i kapitel tjugoåtta. Vad han egentligen säger är: ”När du sagt ja till förbundet och senare beslutar dig för, att du inte vill följa det, kom då ihåg vilka konsekvenser som då inte bara drabbar dig utan även dina barn och kommande generationer.”

När Mose ger denna allvarliga påminnelse till Israel, ger han samtidigt en mycket viktig pusselbit som förklarar det judiska folkets lidande under årtusenden. Det kan tyckas vara ett förhastat påstående, men det är faktiskt klart och tydligt uttryckt i 5 Mos 29:22-29.

Många människor – inklusive judafolket – har ställt denna fråga: ”*Varför har HERREN gjort så mot detta land? Varför brinner hans vrede så starkt?*” (v 24) Många kristna har ända sedan mitten på det andra århundradet svarat och sagt, att det beror på, att det judiska folket har dödat Jesus och att de nu får lida för detta ända till dess att de blir kristna. Det har blivit en allmänt accepterad lärosats, att allt fruktansvärt som hänt det judiska folket beror på, att de var/är ”kristusmördare”.

Men är detta vad Torahn undervisar om? Långt före det att Yeshua föddes på vår jord, hade Herren förutsagt, att hans folk inte skulle följa Torahn och på så sätt inte vara trogna mot förbundet. Herren säger, att fruktansvärda saker skulle hända Israels folk och att de skulle bli utdrivna från sitt hemland ”*därför att de övergav det förbund som HERREN, deras fäders Gud, slöt med dem när han förde dem ut ur Egyptens land*”. (v 25)

Den lära som påstår, att det var judarna som avrättade Yeshua består egentligen av två delar. Den första delen innebär, att man säger, att det var judarna som mördade Yeshua. När vi läser Nya testamentet ser vi, att det var *romarna* som naglade fast Yeshua vid

korset. De var uppmanade till detta av en liten – men högljudd grupp – judiska religiösa fanatiker. Men detta argument är egentligen helt ointressant. Om vi verkligen förstår Nya testamentets budskap så ser vi, att Yeshua sändes hit till jorden för att dö! Det var beslutat långt före det att jorden blev skapad, att Messias skulle komma hit och dö en ställföreträdande död. Men inte nog med det – han var tvungen att dö för allas vår skuld! Det var för *vår synd* som han blev korsfäst. Om någon ska ställas till svars för hans död, så är det alla de syndare för vilkens skull han dog – och det inkluderar människor som du och jag.

Den andra delen av denna lära påstår, att det judiska folket blev bortfört från sitt land och att människorna har fått lida så mycket eftersom de förkastade Messias. Här måste vi komma ihåg, att det judiska folkets lidande och landsflykt började långt före Yeshuas tid. Det började med den assyriska deportationen av de tio norra stammarna år 722 fvt.

Det är också viktigt att komma ihåg, att inte hela det judiska folket sade nej till Yeshua. Om Apostlagärningarna är historiskt korrekt, vilket vi tror, så fanns det enbart i Jerusalem tiotusentals judar som trodde på Yeshua omkring år 60 vt. (Se Apg 21:20!) Enligt vad vi känner till, så innebar det nästan halva Jerusalems befolkning! Vilka var då de första apostlarna och författarna till Nya testamentet? De var allesammans judar, möjligtvis med Lukas som ett undantag.

Vi kan alltså se, att denna månghundraåriga anklagelse gentemot judafolket varken är historiskt eller bibliskt korrekt. Låt oss i stället tro Torahn, när den förklarar anledningen till det judiska folkets lidande och varför det varit kringspjutt utöver hela världen.

Löften om återkomst. Vad Gud ska göra – 5 Mos 30

Verserna 1-14 går inte att jämföra med något annat av antikens förbundsdokument. Gud – trots förbundsvillkoren, välsignelserna och förbannelserna – visar här sin oändliga nåd för sitt förbundsfolk. Trots att deras framtida otrohet är förutsedd, så förutsäger Gud, att han själv kommer att se till, att de vänder om och följer förbundet! När andra nationer i antikens Mellanöstern inte följde sin regents förbund, så innebar det lidande och blodutgjutelse eller rent av att den underlydande nationen helt utplånades. Kungen brydde sig inte, det fanns ju andra folk att erövra.

Gud är annorlunda. Han bryr sig. Han vill inte och har inte heller tänkt sig att utplåna Israel. Han älskar sitt folk mer, än vad de någonsin kommer att förstå. Vad gör han då med dem, när de visar sig vara otrogna? Läs berättelsen om Gomer och Hosea i Hos 1-3! Hosea beskriver hur den kärleksfulle mannen, Gud, kommer att behandla den otrogna och lösaktiga kvinnan, Israel. Även när Israels folk var som längst bort från honom, tog han hand om dem – och då särskilt med tanke på kvarlevan. I kapitel trettio ser vi, att Gud själv ska förvandla deras hjärtan och föra dem tillbaka till honom.

Grundtanken i 5 Mos 30:1-10 är ånger. På grund av detta så läses just detta kapitel i synagogan på vad som kallas *Shabbat Shuva* ("ångerns" sabbat) som infaller mellan Rosh Hashanah och Yom Kippur. Detta är vanligtvis den tid då troende judar granskar sina liv och gärningar för att se, om det finns ytterligare något de behöver ställa tillrätta för att kunna ta emot försoningen på Yom Kippur. Hebreiskans grundord för ånger innebär, att man vänder sig bort från det man är på väg till och börjar gå i en annan riktning. Någon gång i framtiden (från Moses tid räknat) ska Israel besinna, vad som hänt med dem på grund av deras otrohet och de ska komma tillbaka till Herren.

En märklig tanke i detta kapitel är, att det sägs, att Israel ska komma tillbaka till Herren, *medan de ännu är kvar* i diasporan (förskingringen). Lägg också märke till att profeten Hesekiel förutsäger, att det ska bli en väckelse *efter* det att folket kommit tillbaka till landet. (Se Hes 36:16-36!) Båda tankarna är riktiga. En väckelse är förutsagd för det judiska folket. Den ska äga rum både utanför landet och i Israel. Torahn förutsäger alltså inte endast, att Israels folk skulle spridas över hela världen, utan även att de skulle få komma tillbaka till landet Israel igen. Följande verser säger detta utan minsta tvekan: ”*HERREN, din Gud, skall då åter samla dig från alla folk, dit han har skingrat dig. Även om dina fördrivna skulle vara vid himlens ände, skulle HERREN, din Gud, samla dig därifrån och hämta dig därifrån. HERREN, din Gud, skall föra dig in i det land som dina fäder har haft till besittning.*” (5 Mos 30:3-5) De ska inte återvända i lidande, för vers fem säger, att ”*han [HERREN] skall göra dig gott*”. År 1948 markerar början till uppfyllelsen av denna profetia.

Men återvändandet gäller inte enbart till landet utan även till Herren! Dessa verser förutsäger en väckelse bland det judiska folket. Även här får vi vara med och se början av, hur det profetiska ordet går i uppfyllelse. Fler och fler av det judiska folket har börjat tro på Messias och denna skara ökas ständigt. Det har aldrig sedan det första århundradet funnits så många judiska yeshuatroende som vad det gör i dag. Även inom den traditionella judendomen menar man, att det aldrig tidigare i den judiska historien varit ett sådant uppvaknande till att återvända till sin tro. Det judiska folket bevitnar en ”religiös väckelse, en *ba’alei teshuvah* (ett religiöst återvändande till vår tro) som aldrig tidigare bevitnats i hela den judiska historien, både med tanke på intensitet och antalet människor”.¹ Personligen tror jag, att detta är en fantastisk grogrund för människor som snart kommer att ta emot Yeshua. Många har redan kommit hela vägen och funnit honom.

---

¹ Benjamin Blech, *Understanding Judaism*, sid xi. (Benjamin Blech är rabbin och professor vid ”New York’s Yeshiva University”. Övers. anm.)

Mose använder ett teologiskt bildspråk, för att beskriva den kommande väckelsen bland judafolket. Det kommer att bli en förändring av hjärtat – *”HERREN, din Gud, skall omskära ditt hjärta”*. (5 Mos 30:6) Vi förstår detta uttryck bättre, när vi läser Nya testamentet och Paulus utläggning i Kol 2.² Det är den sortens omskärelse av hjärtat som Mose talar om här.

Efter det att Israel kommit tillbaka till landet och Herren, ska de *”på nytt lyssna till HERRENS röst och följa alla hans bud”*. (5 Mos 30:8) Israels folk ska åter följa Torahn på samma sätt som deras förfäder en gång gjorde. Detta uppfylldes i den väckelse som ägde rum bland det judiska folket under det första århundradet och det kommer även att uppfyllas i den väckelse som omtalas i vår text. Det är dags att börja skriva om många evangeliska läroböcker som har varit *”antitorah”* i sin framställning. Bibellärare som varit motståndare till Torahn behöver uppdatera sina kunskaper, så att de kan göra ändringar i sina prediko- och föreläsningssmanus. Vi behöver även uppmuntra yeshuatroende judar att vara trogna mot det förbund som Herren ingick med deras förfäder genom Mose.

Valet och vittnena

Detta torahavsnitt avslutas med att Israel ställs inför ett mycket viktigt val – valet mellan liv eller död. De skulle få liv om de följde Torahn och död skulle drabba dem, om de inte ville leva efter förbundet och dess villkor. För att göra detta val lättare för Israels barn uppmuntrar Mose folket med allt det fantastiska som väntade dem om de följde Herren. (Se 5 Mos 30:1-10!) För att ytterligare sporra dem att välja livet säger Mose vidare, att det inte alls var omöjligt för dem att leva efter Torahn. Med ett poetiskt språk förklarar han, att *”ordet”* inte är i himlen eller på andra sidan havet. *”Nej, ordet är dig mycket nära, i din mun och i ditt hjärta, så att du kan följa det.”* (Se verserna 11-14!) Det liv Gud ville erbjuda

---

² Se *Shabbat Shalom A*, 5 Mos 21:10 – 25:19!

Israel – och oss alla – finns beskrivet i hans ord. Vi lever ”Guds liv”, när vi lever enligt hans undervisning (Torah).

Detta är anledningen till att ”torahläsningen” i synagogorna alltid avslutas med ett vittnesbörd om det liv som Herren vill skänka oss. Man läser dessa ord om Torahn: Den är ett livets träd för dem, som håller fast vid den, och de som stöder sig på den är lyckliga. Dess vägar, och alla dessa stigar är frid. Långt liv är i dess högra hand, och i dess vänstra hand är rikedom och ära. Herren har velat det så för sin rättfärdighets skull, han skall upphöja och förhärliga Torahn.

Vi kan lära känna den Levande Torahn, Yeshua vår Messias. När vi gör det, får vi del av alla de fantastiska välsignelser han talade om.

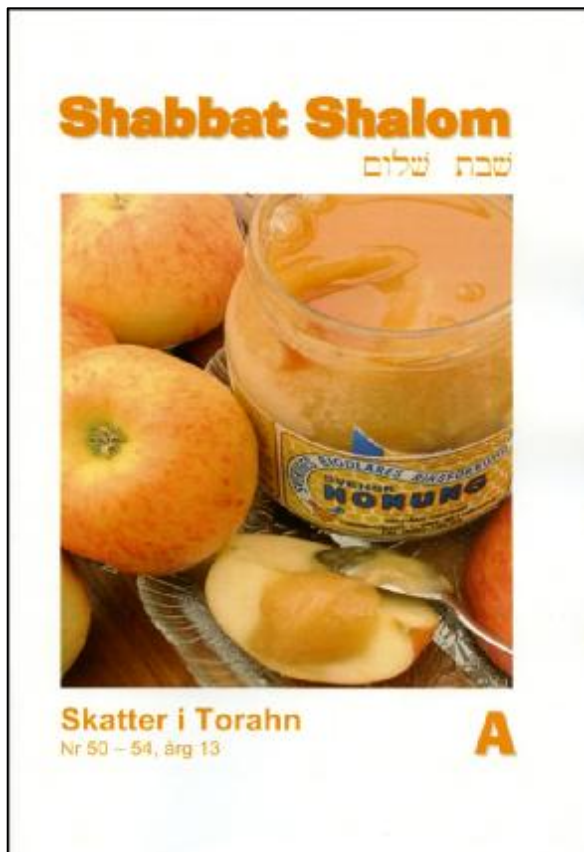
Det var viktigt, att vittnen skrev under antikens förbunds-dokument. I vårt dokument finner vi att ”*himmel och jord*” blev kallade till vittnen. (v 19) Craige hjälper oss att förstå betydelsen av denna vers när han skriver: ”Himmel och jord – bestående och oföränderliga kännetecken i Guds skapelse – skulle i framtiden vara tysta vittnen till troheten hos det folk som levde ut konsekvenserna av sitt val. Endast genom att fatta de rätta besluten och stå fast vid dem kommer Israels folk att finna Guds sanna mening – det ’betyder liv och lång levnad’ (v 20).”³

*Översättning och bearbetning: Föreningen Shabbat Shalom
Författare: Ariel Berkowitz, Jerusalem
© Föreningen Shabbat Shalom*

Mer info nästa sida!

---

³ Peter Craige, *Deuteronomy (NICOT)*, sid 366.

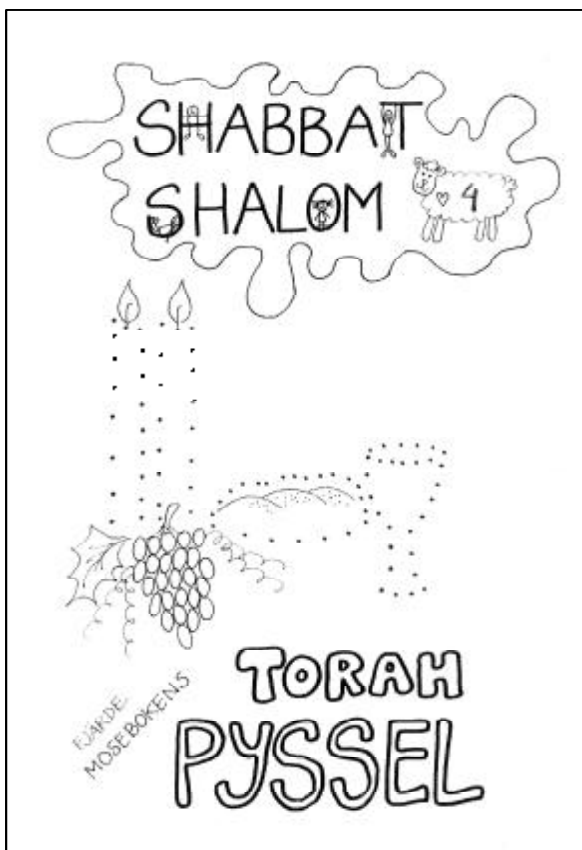

Mersmak?

Du kan också få "Shabbat Shalom" hemsänd i din brevlåda helt utan kostnad.

Utöver kommentarerna till veckans textavsnitt kan du bland annat läsa en aktuell artikel...

Önskar du ett provnummer? Skicka oss ett mejl med namn, adress och telefonnummer, så kommer intressant läsning i din brevlåda om några dagar!

Barn eller barnbarn?

Då kanske du är intresserad av ett nummer av Shabbat Shaloms "Torah-pyssel"!?

En liten pysselsida för varje vecka i anslutning till veckans textavsnitt!

Mejla till:

foreningen.shabbat.shalom@gmail.com